

Міністерство освіти і науки
Рівненський державний гуманітарний університет

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Голова приймальної комісії
Рівненського державного
гуманітарного університету
проф. Р.М. Посоговський
«01» 15 лютого 2021 р.

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ
З МОВИ НАВЧАННЯ – УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ ТА
ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА)**

Схвалено вченою радою філологічного факультету
Протокол № 2 від 23 лютого 2021 р.

Голова вченої ради
філологічного факультету проф. Г. І. Ніколайчук проф. Г. І. Ніколайчук

Схвалено навчально-методичною комісією філологічного факультету
Протокол № 2 від 27 січня 2021 р.

Голова навчально-методичної комісії
філологічного факультету доц. С. М. Нестерук доц. С. М. Нестерук

Голова комісії для проведення вступного іспиту
доц. Н. В. Шульжук доц. Н. В. Шульжук

Розробники: доц. Гаврилук Н. В.
доц. Ричагівська Ю. Є.

Рівне – 2021

Програма вступного іспиту з мови навчання – української мови (для іноземців та осіб без громадянства) / Н. В. Гаврилюк, Ю. Є. Ричагівська. – Рівне : РДГУ, 2021. – 14 с.

Розробники:

доц. Гаврилюк Н. В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови імені проф. К. Ф. Шульжука РДГУ;

доц. Ричагівська Ю. Є., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови імені проф. К. Ф. Шульжука РДГУ.

Рецензенти:

Мединська Н. М., доктор філологічних наук, доцент, проректор з навчально-методичної роботи, професор кафедри української мови та літератури Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені акад. Степана Дем'янчука

Оздемір О. В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та історії світової літератури.

Програма вступного іспиту з української мови на здобуття ступеня бакалавра для іноземців та осіб без громадянства (зміст основних освітніх компетенцій, критерії оцінювання відповідей вступників, рекомендована література).

Розглянуто на засіданні кафедри української мови імені проф. К. Ф. Шульжука (протокол № 1 від 21 липня 2021 р.).

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2021 р.

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
ЗМІСТ ВСТУПНОГО ІСПИТУ	6
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАВДАНЬ ВСТУПНОГО ІСПИТУ	9
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ	9
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	11
ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС	14

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного іспиту з української мови на здобуття ступеня бакалавра для іноземців та осіб без громадянства призначена допомогти вступникам підготуватися до випробування.

Програма включає широкий перелік тем із української мови та творів із української літератури. Матеріал програми з української мови структуровано за такими розділами: «Загальні відомості про мову», «Фонетика. Графіка. Орфоепія», «Орфографія», «Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис і пунктуація», «Стилістика».

Мета вступного випробування – визначити рівень засвоєння теоретичних знань і сформованості практичних умінь із української мови.

Вступник повинен **знати**:

- звуковий склад української мови, поняття про основні фонетичні процеси і зміни (спрощення, чергування); співвідношення звуків і букв;
- сучасні орфоепічні норми та правила орфографії;
- лексичне значення слова, словниковий склад української мови з погляду походження, значення фразеологізмів;
- будову слова (значущі частини слова);
- морфологічні ознаки, синтаксичну роль, значення й особливості всіх частин мови;
- типи, форми та будову синтаксичних одиниць, способи вираження головних і другорядних членів речення;
- пунктуаційні правила;
- ознаки та особливості стилів української мови.

Вступник повинен **вміти**:

- наголошувати слова відповідно до орфоепічних норм;
- розташовувати слова за алфавітом;
- правильно писати слова з вивченими орфограмами;
- пояснювати лексичні значення слів; добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні; уживати слова в переносному значенні; знаходити в тексті й доречно використовувати в мовленні вивчені групи слів;
- пояснювати значення фразеологізмів;
- розпізнавати в тексті різні частини мови; відмінювати іменники, прикметники, числівники, займенники; утворювати форми ступенів порівняння якісних прикметників; правильно поєднувати числівники з іменниками; визначати часи й способи дієслів; використовувати один час і спосіб у значенні іншого; розрізняти дієприкметники й дієприслівники;
- добирати й комунікативно доцільно використовувати слова різних частин мови в мовленні;
- розрізняти словосполучення й речення, речення різних типів і видів, сурядний і підрядний зв'язок між словами й частинами складного речення;
- комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості різних типів речень у мовленні;
- замінювати пряму мову непрямою; правильно й доцільно використовувати в тексті пряму мову й цитати;
- правильно розставляти пунктуаційні знаки в реченні;
- розпізнавати стилі мовлення, визначати особливості кожного з них.

Інформація щодо проведення вступного іспиту:

- допуск до вступного випробування вступників здійснюється за умови наявності екзаменаційного листка та документа, який засвідчує особу (паспорта, свідоцтва про народження тощо);
- вступне випробування проводиться згідно з розкладом, складеним приймальною комісією РДГУ;
- вступне випробування проходить у письмовій формі;
- вступник отримує тільки один комплект екзаменаційних завдань; заміна завдань не дозволяється;
- вступник має право звернутися до екзаменаторів з проханням щодо уточнення умов завдань;
- під час вступного іспиту не дозволяється порушувати тишу, спілкуватися з іншими вступниками, користуватися електронними, друкованими, рукописними інформаційними джерелами;
- вступники, які не з'явилися на вступний іспит без поважних причин у визначений розкладом час, до участі у подальших випробуваннях не допускаються; за наявності поважних причин, підтверджених документально, вступники можуть бути допущені до пропущеного вступного іспиту з дозволу відповідального секретаря приймальної комісії в межах встановлених термінів та розкладу вступних іспитів;
- перескладання вступного іспиту не дозволяється.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Іспит складається з двох частин: тестування та аудіювання.

Тестові завдання охоплюють такі розділи мовознавства:

Загальні відомості про мову

Українська мова – національна мова українського народу. Роль державної мови в суспільстві. Поняття літературної мови. Мовна норма. Основні розділи науки про мову.

Фонетика. Графіка. Орфоепія

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді та м'які, дзвінкі й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв *я, ю, є, ї, щ*. Вимова наголошених і ненаголошених голосних. Вимова приголосних і груп приголосних. Основні зміни приголосних у потоці мовлення. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування *у-в, і-й*. Наголос, наголошені й ненаголошені склади.

Орфографія

Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [и], [o] в коренях слів. Сполучення *йо,ьо*. Правила вживання знака м'якшення. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис великої літери. Правила правопису слов'янських прізвищ і географічних назв. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів із рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *-н-* та *-нн-* у прикметниках і дієприкметниках, *НЕ* з різними частинами мови.

Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. Фразеологізми. Приказки, прислів'я, афоризми. Словники української мови. Типи словників.

Будова слова. Словотвір

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.

Словотвір. Основні способи словотворення в українській мові: морфологічні (префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безафіксний (нульової суфіксації), основоскладання та словоскладання) та неморфологічні (перехід з однієї частини мови в іншу, переосмислення значення слова, зрощення).

Морфологія

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови. Традиційна класифікація частин мови. Поділ слів на повнозначні частини мови та службові, змінні та незмінні.

Іменник. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній.

Число іменників. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.

Прикметник. Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Ступені порівняння якісних прикметників (вищий і найвищий), способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників.

Числівник. Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Особливості відмінювання числівників.

Займенник. Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Особливості відмінювання займенників. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово. Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на *-но*, *-то*). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Час дієслова (минулий, теперішній, майбутній). Способи дієслова (дійсний, умовний, наказовий). Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни.

Дієприкметник. Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Творення дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників.

Дієприслівник. Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, творення, синтаксична роль.

Прислівник. Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Написання прислівників разом і через дефіс.

Прийменник. Прийменник як службова частина мови. Правопис складних і складених прийменників.

Службові частини мови. Сполучник як службова частина мови. Частка як службова частина мови, правопис часток. Вигук як частина мови. Значення вигуків.

Синтаксис і пунктуація

Синтаксис як розділ граматики. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису.

Словосполучення. Поняття про словосполучення. Підрядний і сурядний зв'язок між словами у словосполученні. Головне й залежне слово в словосполученні.

Речення. Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю чи відсутністю засобів ускладнення (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертань).

Розділові знаки в реченнях із однорідними й неоднорідними означеннями. Розділові знаки в реченнях із узагальнювальними словами до однорідних членів. Розділові знаки у реченнях із відокремленими означеннями. Розділові знаки у реченнях із відокремленими прикладками. Розділові знаки у реченнях із відокремленими обставинами. Розділові знаки у реченнях із відокремленими додатками. Розділові знаки у реченнях із відокремленими уточнювальними членами речення. Розділові знаки в реченнях зі вставними та вставленими конструкціями. Розділові знаки в реченнях із поширеними й непоширеними звертаннями.

Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний), способи їх вираження. Тире між підметом і присудком.

Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні).

Другорядні члени речення. Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).

Складне речення. Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному (інтонація, сполучники, сполучні слова).

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин (сполучникові й безсполучникові). Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення, його будова. Розділові знаки в складносурядному реченні.

Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні. Складнопідрядні речення з кількома підрядними. Розділові знаки у складнопідрядних реченнях.

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в них.

Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог.

Стилістика

Поняття стилю. Функційно-стильові різновиди (стилі) сучасної української літературної мови, сфера їх використання, призначення, основні ознаки та особливості мовної організації (на лексичному та граматичному рівнях).

Стилістичні засоби (ресурси) сучасної української літературної мови. Фігури мови та тропи.

Аудіювання передбачає перевірку вміння іноземця вислухати та зрозуміти текст із одного прочитання. Розуміння тексту виявляється за допомогою тестових запитань, на які треба дати письмові відповіді. Запитання охоплюють зміст тексту, його тему й головну думку.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАВДАНЬ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Іспит складається з двох частин: тестування (базові знання з фонетики, орфоєпії, графіки, орфографії, лексикології, фразеології, морфеміки, словотвору, морфології, синтаксису, пунктуації, стилістики сучасної української літературної мови) та аудіювання (розуміння тексту).

Тестування включає три форми тестових завдань, загальна кількість яких – 24:

Завдання з вибором однієї правильної відповіді (№№ 1–16). До завдання подано три варіанти відповідей, із яких треба вибрати лише одну правильну.

Завдання з вибором трьох правильних відповідей (№№ 17–22). До завдання подано п'ять варіантів відповідей, із яких треба вибрати три правильні.

Завдання на встановлення відповідності (№№ 23–24). До завдання подано дві колонки з інформацією, позначеною цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Виконання полягає у встановленні відповідностей (утворенні «логічних пар») між інформацією, позначеною цифрами та буквами. Завдання вважають виконаним, якщо вступник зробив правильні позначки на перетинах рядків (цифри) і колонок (букви) у таблиці для відповідей.

Аудіювання передбачає прослуховування вступником тексту. Розуміння тексту виявляється за допомогою запитань (усього – 4), відповіді до яких запропоновані у формі тестів. Вступнику потрібно вибрати одну правильну відповідь із двох або трьох запропонованих.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ВСТУПНИКІВ

Максимальна кількість балів, які вступник може набрати в результаті правильного виконання всіх завдань вступного іспиту, – 50.

Пороговий бал «склав / не склав» – 10.

Максимальний рейтинговий бал – 200 .

Схема нарахування балів за виконання завдань вступного іспиту:

1. Завдання з вибором однієї правильної відповіді оцінюють у 0 або 1 бал: 1 бал – якщо вказано правильну відповідь; 0 балів – якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано. Максимальна кількість балів за цей тип завдань – 16.

2. Завдання з вибором трьох правильних відповідей із п'яти запропонованих варіантів відповіді оцінюють у 0, 1, 2 або 3 бали: 1 бал – за кожен правильно вказаний варіант відповіді з трьох можливих; 0 балів – якщо не вказано жодного правильного варіанта відповіді, або один варіант відповіді вказано тричі, або відповіді на завдання не надано. Максимальна кількість балів за цей тип завдань – 18.

3. Завдання на встановлення відповідності («логічні пари») оцінюють у 0, 1, 2, 3 або 4 бали: 1 бал – за кожну правильно встановлену відповідність («логічну пару»); 0 балів – за будь-яку «логічну пару», якщо зроблено більше однієї позначки в рядку; 0 балів – за завдання, якщо не вказано жодної правильної відповідності («логічної пари»), або відповіді на завдання не надано. Максимальна кількість балів за цей тип завдань – 8.

4. Кожна відповідь на запитання до тексту (аудіювання) оцінюється в 0 або 2 бали: 2 бали – якщо вступник правильно відповів на запитання; 0 балів – якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано. Максимальна кількість балів за цей тип завдань – 8.

Після визначення підсумкового бала за виконання всіх завдань вступного іспиту результат кожного вступника, який набрав 10 балів або більше, переводиться в рейтингову оцінку за шкалою від 100 до 200 балів. Нижче в таблиці наведені норми переведення кількісних показників правильно виконаних завдань вступного іспиту в бали за 200-бальною шкалою.

Таблиця переведення тестових балів, отриманих вступниками за виконання завдань із української мови, у рейтингову оцінку

Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100–200	Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100–200	Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100–200	Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100–200
0	не склав	13	109	26	148	39	178
1	не склав	14	112	27	151	40	180
2	не склав	15	115	28	154	41	182
3	не склав	16	118	29	157	42	184
4	не склав	17	121	30	160	43	186
5	не склав	18	124	31	162	44	188
6	не склав	19	127	32	164	45	190
7	не склав	20	130	33	166	46	192
8	не склав	21	133	34	168	47	194
9	не склав	22	136	35	170	48	196
10	100	23	139	36	172	49	198
11	103	24	142	37	174	50	200
12	106	25	145	38	176		

Компетентність вступників оцінюється за рівнями. Виділені такі рівні компетентності: початковий, середній, достатній, високий.

Таблиця відповідності рівнів компетентностей значенням 200-бальної шкали оцінювання завдань вступного іспиту

Рівень компетентності	Шкала оцінювання	Національна шкала оцінювання
Початковий	0–99	незадовільно
Середній	100–149	задовільно
Достатній	150–179	добре
Високий	180–200	відмінно

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Навчальні посібники й підручники

1. Авраменко О. Українська мова та література. Довідник : завдання в тестовій формі / О. Авраменко, М. Блажко. – К. : Грамота, 2012. – Ч.1. – 552 с.
2. Авраменко О. Українська мова та література. Довідник : завдання в тестовій формі / О. Авраменко. – К. : Грамота, 2012. – Ч.2. – 160 с.
3. Білецька О. ЗНО–2015. Українська мова : комплексна підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання / О. Білецька. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2014. – 498 с.
4. Ваш репетитор : посібник / за ред. М. І. Пентилюк. – К. : Ленвіт, 2000. – 72 с.
5. Демченко Н. І. Українська мова і література : збірник типових тестів ЗНО–2015. (ДПА, базовий та поглиблений рівні) : навчальний посібник / Н. І. Демченко, Г. І. Карась, Д. О. Сидоренко. – К. : Український центр підготовки абітурієнтів, 2015. – 144 с.
6. Дмитренко Є. Українська мова та література : комплексний довідник абітурієнта / Є. Дмитренко. – К., 2014.
7. Козачук Г. О. Українська мова для абітурієнтів : навчальний посібник / Г. О. Козачук. – 4-те вид., доп. – К. : Вища школа, 2003. – 287 с.
8. Кононенко П. П. Українська мова : посібник для вступників до вузів / П. П. Кононенко, Л. О. Кадомцева, Л. І. Мацько. – К. : Либідь, 1990. – 224 с.
9. Литвин І. В. Сучасна українська мова в схемах і таблицях : навчальний посібник / І. В. Литвин, С. І. Литвин. – 2-е вид. – К. : АС, 2003. – 95 с.
10. Омельчук С. А. Практикум з правопису української мови: система дослідницьких вправ : навч. посіб. / С. А. Омельчук. – К. : Грамота, 2009. – 223 с.
11. Плющ М. Я. Словотворення та вивчення його в школі / М. Я. Плющ. – К. : Рад. шк., 1985.
12. Пономарів О. Д. Культура слова. Мовностилістичні поради : навч. посібник. – 2-ге вид., стереотип. / О. Д. Пономарів. – К. : Либідь, 2001. – 240 с.
13. Тоцька Н. І. Українська пунктуація: практикум : навч. посіб. / Н. І. Тоцька. – К. : Вища школа, 1990.
14. Ужченко В. Д. Вивчення фразеології в середній школі / В. Д. Ужченко. – К. : Рад. школа, 1990. – 175 с.
15. Український правопис. – Харків : Фоліо, 2019. – 348 с.
16. Український правопис у таблицях і схемах / В. Ф. Чукіна, Г. С. Почтаренко, О. М. Почтаренко. – К. : Логос, 2009. – 176 с.
17. Фурдуй М. І. Українська мова: практикум з правопису : навч. посіб. / М. І. Фурдуй. – К. : Либідь, 2003.
18. Чукіна В. Ф. Граматика української мови в таблицях і схемах / В. Ф. Чукіна. – К. : «ВП Логос-М», 2015. – 140 с.
19. Шевчук С. В. Практикум з української мови: модульний курс : навч. посіб. / С. В. Шевчук, Т. М. Лобода. – К. : Вища школа, 2006. – 326 с.
20. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. – 4-те вид. / І. П. Ющук. – К. : Освіта, 2000. – 254 с.

Словники й довідники

1. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – Київ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2003.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови. – Київ – Ірпінь, 1991 – 2001.
3. Ганич Д. І. Словник лінгвістичних термінів / Д. І. Ганич, І. С. Олійник. – К. : Вища шк., 1985.
4. Гринчишин Д. Г. Словник паронімів української мови / Д. Г. Гринчишин, О. А. Сербенська. – К. : Рад. шк., 1986.
5. Деркач П. М. Короткий словник синонімів української мови / П. М. Деркач. – Львів – Краків – Париж : Просвіта, 1993.
6. Довідник з культури мови / за ред. С. Я. Єрмоленко. – К. : Вища школа, 2005. – 400 с.
7. Етимологічний словник української мови. – К. : Наук. думка, 1982 – 1989.
8. Інверсійний словник української мови. – К. : Наук. думка, 1985.
9. Калашник В. С. Словник фразеологічних антонімів української мови / В. С. Калашник, Ж. В. Колоїз. – К. : Довіра, 2006. – 349 с.
10. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови / С. Караванський. – К. : Кобза, 1995.
11. Клименко Н. Ф. Словник афіксальних морфем української мови / Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська, В. С. Карпіловський та ін. – К., 1998. – 434 с.
12. Коломієць М. П. Короткий словник перифраз / М. П. Коломієць, Є. С. Регушевський. – К. : Рад. шк., 1985.
13. Коломієць М. П. Словник фразеологічних синонімів / М. П. Коломієць, Є. С. Регушевський. – К. : Рад. шк., 1988.
14. Культура мови на щодень / Н. Я. Дзюбишина-Мельник, Н. С. Дужик, С. Я. Єрмоленко та ін. – К. : Довіра, 2002. – 170 с.
15. Культура української мови : довідник / за ред. В. М. Русанівського. – К. : Либідь, 1990. – 394 с.
16. Огієнко І. Етимологічно-семантичний словник української мови : [у 4-х т.] / І. Огієнко. – Вінніпег, 1979–1995.
17. Орфографічний словник української мови. – К. : Довіра, 1994.
18. Орфоепічний словник / укл. М. І. Погрібний. – К. : Рад. шк., 1984.
19. Полюга Л. М. Словник антонімів / Л. М. Полюга. – К. : Рад. шк., 1987.
20. Полюга Л. М. Словник українських морфем / Л. М. Полюга. – К. : Довіра, 2009.
21. Російсько-український словник : [у 3 т.]. – К. : Наук. думка, 1968.
22. Сербенська О. Екологія українського слова : практичний словничок-довідник / О. Сербенська, М. Білоус. – Львів : Компанія «Манускрипт», 2003. – 68 с.
23. Сікорська З. С. Українсько-російський словотворчий словник / З. С. Сікорська. – К. : Рад. шк., 1985.
24. Словарь української мови : [у 4 т.] / за ред. Б. Грінченка. – К., 1958.
25. Словник власних імен людей. – К. : Наук. думка, 1985.
26. Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська та ін. – К. : Знання, 2004. – 367 с.
27. Словник епітетів української мови. – К., 1998.
28. Словник іншомовних слів / уклад. С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута. – К. : Наукова думка, 2000. – 680 с.
29. Словник синонімів української мови : у 2-х т. / А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук та ін. – К. : Наукова думка, 1999 – 2000.
30. Словник сучасного українського сленгу / упорядник Т. М. Кондратюк. – Харків : Фоліо, 2006. – 350 с.
31. Словник української мови : [в 11 т.]. – К. : Наук. думка, 1970–1980.

32. Сучасний словник іншомовних слів / укл. : О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк. – К. : Довіра, 2006. – 789 с.
33. Українська мова : енциклопедія. – К. : Укр. енцикл., 2000.
34. Українсько-російський словник : [у 6 т.]. – К. : Наук. думка, 1953–1963.
35. Фразеологічний словник української мови : [у 2-х кн.] / укл. : В. М. Білоноженко та ін. – К. : Наук. думка, 1993.
36. Юрченко О. С. Словник стійких народних порівнянь / О. С. Юрченко, А. О. Івченко. – Харків : Основа, 1993.
37. Яценко І. Т. Морфемний аналіз : словник-довідник : [у 2-х т.] / І. Т. Яценко. – К. : Вища шк., 1980–1981.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС

1. http://osvita.ua/test/program_zno/946/
2. http://osvita.ua/doc/files/news/9/946/ukrainian_lan_lit.pdf
3. www.mova.info
4. www.pereklad.kiev.ua
5. www.pravopys.net
6. www.rozum.org.ua
7. <http://yak-my-hovorymo.wikidot.com/>
8. <http://velyka-chy-mala-litera.wikidot.com/>
9. <http://kultura-movy.wikidot.com/>
10. <http://ponomariv-kultura-slova.wikidot.com/>
11. <http://nepravylno-pravylno.wikidot.com/>
12. <http://ros-ukr-idioms.wikidot.com/>
13. <http://chak-chy-pravylno-my-hovorymo.wikidot.com/>
14. <http://www.ukrcenter.com/library/default.asp>
15. <http://www.utoronto.ca/elul/Main-Ukr.html>
16. <http://www.nbu.gov.ua/portal/>